UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

LA TUIES

EXTRAORDINARI

40 cnts. C. Argelaguer

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

AÑO PASADO

LA RETAGUARDIA

N.º AMBIGUO

DIARIO SEMANAL, FLAMANTE Y LUSTRADO DE AVISOS, ANUNCIOS Y ESQUELAS MORTUORIAS

EDICIÓN EXTRA PERO NO ORDINARIA

Nuestro programa: Seriedad, economía, rapidez en los encargos y a vivir como se pueda

EL SUCESO DE MAÑANA

Reportaje mixto, rápido y expreso para LA RETAGUARDIA, original de nuestro redactor especial de sucesos espeluznantes en colaboración con unas tijeras de doble filo que compramos ventureras en los Encantes.

La primera noticia

A las cinco de la tarde de mañana ocurrió en la calle de Sacudesacos un suceso escalofriante, galopante y danzante que impresionó vivamente al público privado que se encontraba en el local de la ocurrencia y que impresionó de paso un operador de «Revista Pathé» que acertaba a pasar por el sitio del suceso.

El autor del hecho, disfrazado de poeta clásico

A dicha hora, en el café desconcierto que se encuentra cuando se busca en el inmueble que lleva el número 230 de la citada vía estrecha, cuando se oyó un rebomborio como si allí se celebrase un mitin radical (con permiso de Emiliano) o una Asamblea periodística.

Pronto acudieron allí los bomberos del Parque, al mando del jefe señor Audet, el cera del barrio, que se dice Policarpo, un adroguero que lee las obras de Sañudo Autrán, y un pariente próximo de Vázquez Mella.

Entretanto seguía dentro del café la confusión, la infusión y la conmiseración más absoluta. Aquello parecía un campo de agravantes, que dice Pico. Por fin, demostrando un valor a toda prueba, penetró el adroguero en el establecimiento sin intimidarle los gritos, los alaridos de espanto y terror que lanzaban los concurrentes y se ofreció a su vista un cuadro disolvente (porque todos escapaban y se disolvía el grupo). Sólo quedaron allí un sujeto desconocido que se dió a la fuga después de cometido el hecho, y una meuca muy puesta en

Un amigo del autor del hecho

razón que hacía lloros (cosa que no tiene nada de extraordinario) mientras el hombre le pegaba con una cacerola y gritaba:

— ¡Meuca! ¡Indecente! ¡Mala pu... ñalada te dén!

El adroguero impuso orden al grito de «Falten serradures?» y entonces la gente pudo penetrar en el local en que se había desarrollado la tremenda escena.

La segunda noticia

El cera del barrio recogió el arma homicida, que venía a tener algo más de tres palmos escasos, la limpió con tierra de

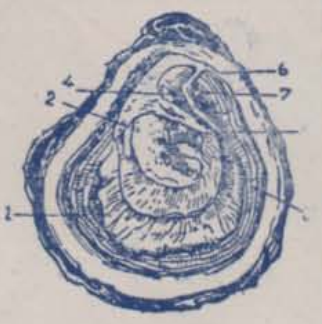

Plano topográfico del lugar del suceso

escudillas, levantó a la mujer que estaba en tierra y con voz estentórea ordenó:

— Señoras y caballeros, haiga paz y sosiego que aquí no ha pasado nada. Idos, marrecs de de aquello que ya estáis aquí haciendo nosa.

Al oir que le llamaban marrecs, Priu, de *La Vanguardia*, que había acudido presto y solícito a tomar apuntes, puso una cara como si hablaran mal de Godó.

— ¿Y usted, qué hace allí? — repitió el cera dirigiéndose a Carranza, que también estaba allí, lápiz y cuartillas en mano.

— ¿Yo? — repuso — *¡Faig l'apunte!*

— ¿Qué apunte?

— *L'apunte de la polla.*

— Descarao — exclamó el cera indignado —. Más te valía aprimarte y no tener esa panxa que sembles un consechal.

— *Mire, a mi no m'insulte, sap, que leu diré al senyor Ribé! On s'est vist insultar d'eixa manera a*

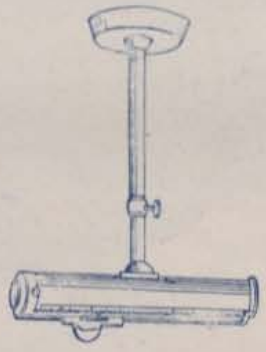

El arma homicida

un periodiste! Jo estic fent l'apunte de la polla esta que estaba en terra, perque jo crec que la conec d'algún lloc.

Con estas explicaciones y un caliqueño que le dieron, quedó terminado el accidente, que decía el ex senador. La gente se fué y nosotros, fieles a nuestros deberes, quedamos allí hechos unos estaquirotes.

La tercera noticia

Seguimos seguidamente al cera, a los testimonios y dos criadas de servicio que estaban de aquello más bien, y llegamos todos al Juzgado, en donde como es sabido, la pasan muy bien porque siempre van de auto en auto y de diligencia en diligencia. ¡Ah! ¿Ya saben ustedes cuál es la profesión más difícil? La de secretario, que ha de ser hombre de muchos oficios (Oficios de gracias, oficios de saludo, etc.).

Allí la infeliz víctima prestó extensa e intensa declaración, por lo que se pudo saber el qué del cuento de la cosa, del asunto de la cuestión. Resulta que ella era, hablando con perdón, pupila de casa de Cinta, y que iba por las tardes a tomar un refresco al lugar del suceso. Su amigo, que se llama Martín y vende merluza en la Boquería (¿quién no ha oído hablar del Martín Pescador?) la fué a buscar el otro día y como no estaba allí li dijo el portero que es guenyo y socio de «La Lira Hortense»: No está. La que usted busca ha marchado a Cestona...

Quería decir que había marchado *hace estona*, pero como no dominaba el ceceo, pues ve't-ho aquí.

Y este es el suceso que damos con todos los pelos y señales, para que se vea que somos unos hachas y que a nosotros no se nos escapa nada, ni que coja una moto.

EL CUERPO DE LA CASA (1)

(1) *Advertimos a nuestros lectores que Lacasa no es ninguna chica guapa.*

●●●●●●●●●●●●●●●●●

ACUDIDOS NUEVOS DE TRINCA

(Fabricados por encargo)

¿En qué se parece un macho portugués que se cae y se rompe una pata, a un médico de esos que curan con granitos y tinturas?

En que éste, homeópata, y aquel ¡*A meua pata*!

* * *

¿En qué se parece un chiste de Muñoz Seca y el Metropolitano?

En que éste, pasa por Gracia, y un chiste de Muñoz Seca, pasa también por gracia, aunque no lo sea.

* * *

¿Por qué son iguales la Chelito y un perro que tiene mi amo que ladra siempre que me ve?

Porque la Chelito, machucha, y el perro de mi amo m'achucha también.

* * *

¿Cuál es el bar más popular de Bilbao?

El Bar-acaldo.

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

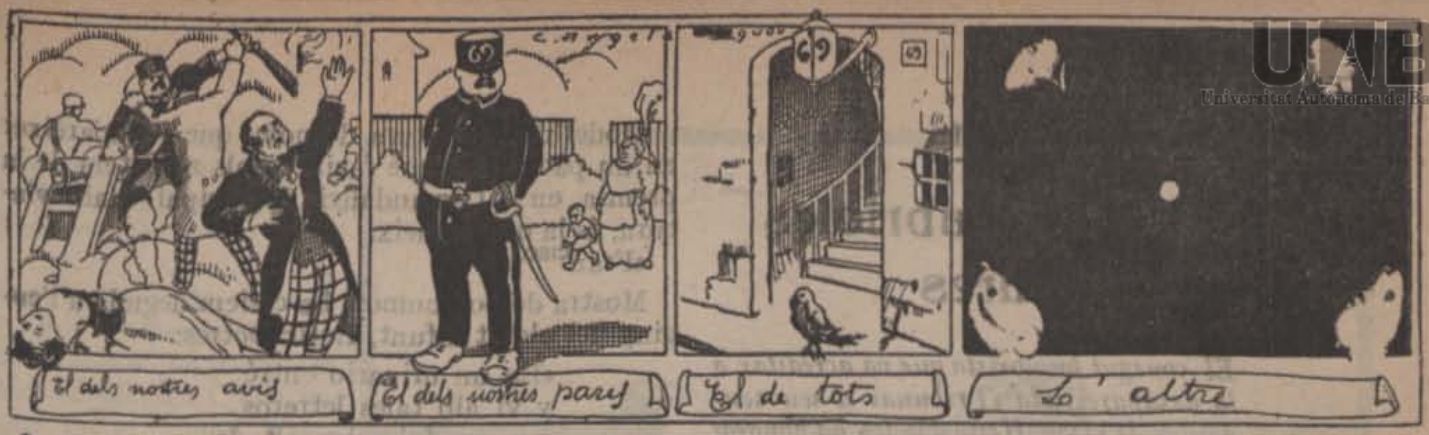

El perquè d'aquest número

QUE perquè aquest número de LA TUIES és extraordinari?

Per explicar-ho, hauríem de valdre'ns de la literatura clàssica nandulandesca de la nostra terra i recordar aquells versos famosos de la darrera escena de Don Jaume el Conqueridor:

—I si li mouen jurama per haver-vos propassat? — Li dieu que els he casat perquè m'ha donat la gana

Doncs, aquest número, senyors llegidors, surt per varis motius; els mateixos exactament pels quals aquell pare no volia que la seva filla anés al ball. «El primer de tots — deia aquell home que pel que es veu era bondadoso y justiciero *— perquè no em dóna la gana». Nosaltres sortim per lo mateix: perquè ens dóna la gana, perquè l'alegria i el bon humor ens vessa com el xampanya quan es fa* juerga *amb noies alegres, i perquè hem arribat, amb el número present, a alcançar un any i disset setmanes de vida, que els llegidors i les llegidores ens la conservin ben llarga i ben trempada. Un any i disset setmanes representa per nosaltres una fita memorable, tan memorable com el Dos de Maig a Madrid, el catorze de juliol a París, o el vint de Maig a Barcelona, que és quan es va inaugurar l'Exposició Universal del 1888. Una data que nosaltres, pobres pecadors que fem LA TUIES, ens sembla que marca el moment definitiu del seu triomf, el* sursum *del seu èxit i l'apoteosi de la seva vida alegre i confiada. La setmana que ve, serán ja setanta els números que haurà publicat el nostre barrilaire setmanari; setanta dimecres que LA TUIES arriba de Llofriu carregada d'alegria picardívola i disposada a vendre'n, generosament, a tothom que en vulgui, al reduït preu de zero quinze. I tinguin en compte que no hi ha venedora més acrisolada que ella ni que atengui millor a la seva parròquia. Dóna sempre i a tothom el mateix pes; igual cobra als compradors del Pla de la Boqueria que als de Sant Andreu de Palomar i fins als de Secuita i Mollerussa. Que la seva mercaderia la vengui el* Ché *pels music-halls del Paral·lel, o En Sivila al seu flamant kiosk de la Rambla, o al «Nou» les xamoses, simpàtiques i elegantes «bombonaires», el seu preu és sempre, invariablement, continuoment, perpetuoment, el mateix. I la qualitat! Oh, la qualitat! Aquí és on tindríem lloc pot ésser a emplear els termes més ditiràmbics per a la nostra publicació. Nosaltres no donem més que una qualitat: la millor. Contra nosaltres no hi podrà ni l'encariment de les primeres matèries, ni la puja dels sous, ni l'augment de les contribucions. I si algun cop no poguéssim sostenir aquesta tradició que tenim de botiguers honrats, de lo més honrat que imaginar-se pugui, abans que donar gènere adulterat, abans que enganyar al públic, LA TUIES tindria un geste enèrgic i noble de matrona romana i plegaria. Es buscaria un vell, o faria pencar al seu marit que ara es passa els dematins cuidant-li l'hort — oh, hort de LA TUIES, qui fos poeta per poguer-te cantar! — les tardes jent la siesta i els capvespres jugant al tuti al Cassino Històric Federal, o es faria cupletista.* Antes la muerte que la deshonra, *que diuen a les novel·les per entregues. Quedem, doncs, en què havem fet aquest número extraordinari, perquè ens dóna la reial, perquè ens dóna gust el fer-lo i perquè és un símbol que mereix tots els nostres respectes. Un símbol, alt i ferm com un piló de carretera, d'aquelles que marquen la meta, la meta que representa l'ideal suprem de l'equilibri absolut, de la reciprocitat de deures i drets, la representació viventa de l'igualtat, la llibertat i la fraternitat, la desaparició de l'humiliant tu vas a sota i jo vaig a sobre. I veu's aquí perquè avui sortim amb un número extraordinari...*

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Del carnet d'un poca solta

Prosa, vers, cabrioles i postures

El conegut humorista que va acreditar a la desaparescuda «Tribuna» el seu seudònim de «Don Hermelando» ha honorat aquest número extraordinari amb el present article que publiquem amb tanta més satisfacció quan ens ha recordat els seus primers temps de col·laboració i companyonia en antigues revistes humorístiques catalanes.

Ja n'hi poden ploure de calamitats damunt de la nostra pintoresca Barcelona, que per tonelades que en devallin, l'humor nostre mai, però allò que se'n diu mai, desapareixerà! Mentre s'escriguin sonets com el que a continuació insertem i que de què obté premi extraordinari de la docta Acadèmia de la Llengua, l'humor es troba més que garantit. Diu així:

«Las Almas ya no rien como al nacer la Aurora;
escápase el Espíritu por la alta chimenea
de la mansión dichosa de la feliz aldea
y la Sagrada Noche los cielos descolora...
Ya todo duerme augusto en el Reino de Flora.
La rana ronca y grita y alegre silabea
y en el amante cáliz de muriente ninfea
la simbólica abeja por sus panales llora...
¡Las siete! Ya es la hora del sagrado cocido:
cantando los obreros ya vuelven a su nido,
a la morada glauca donde su amor está.
Relámense de gusto lo mismo que los reyes...
y al lento y apacible mugido de los bueyes
responden en los montes las cabras ¡bé! ¡bé! ¡bá!...»

Després d'aquest prodigi de poesia, no podem més que trobar-nos de tan bon humor com quan llegírem, fa alguns mesos, en un diari local, aquella sorprenent «nota de buena sociedad», que deia així i tal com pinta:

«Ayer pasaron el día en cama, la bella señorita Eldemira Carrascoso y el distinguido sportman don Recaredo Tomilloso de Bazares.»

Encara dura la *juerga* que va esclatar. Amb un xic més, el *diario de gran circulación* té que fer una tirada extraordinària!

La bona fe, en els que escriuen no té aturador. Exemple al canto: la que tenim els qui escrivim en aquest docte i seriós setmanari, encara no subvencionat per la Comissió de Cultura.

Voleu exemples de bona fe literària? Allà va, que trona.

Model d'una etzegallada en forma de gasetilla, que va aparèixer en un rotatiu barceloní:

«Hoy se ha inaugurado al público el abrevadero de la calle de Mallorca.»

Model d'abreviatura de nom, que va aparèixer en un parte dels que faciliten als reporters de la premsa, en la Comandància Municipal. L'abreviatura, és la que segueix:

«Fran^{cisco}»

Mostra de bon humor. La creiem deguda a l'enginy del plorat difunt, Enric Dotres:

«En un urinario entré
y vi allí tales letreros
que me fuí sobresaltado
y sin conseguir mi objeto.»

Model de reclam humorístic. Va aparèixer **una noche consecutiva,** en el teló d'un teatre de Madrid. Encara perdura l'ovació.

«En el inmenso desastre
de esta situación sin nombre,
que no hay nada que no arrastre
sólo se ha salvado un hombre:
Tomás Trevijano; un sastre.»

Res tan expressiu en la poesia lírica del país.

I ja que parlem de versos que donen *regocijo* (paraula que havem emmatllevat a don Miguel de Unamuno, no estarà de més que recordem també aquell famós anunci d'una farina d'aplicació medicinal, que s'enganxava a l'estómac tant com en el seixanta nou, s'enganxen l'una amb l'altra les dos xifres, que si mal no recordem, venien a dir així:

«Retorciendo la filástica
un cordelero enfermó,
pero al punto se curó.
¿Cómo? Con HARINA PLÁSTICA.»

.....

Dels bons temps de la Revolució de setembre — el famós 69! — conservem en la memòria aquell sabrós final de ODA parida a Mataró, que així resava:

— Mestressa, trobo que la vida no s'ha de pendre amb tanta empenta.
— Sí, ja veig que el company és dels que s'ho tiren tot a l'esquena!

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

«¡Sombras! Venid a mí
que aquí os espera
José de Calasanz
Tuñí y Ribera.»

.....

De l'inoblidable Alexandre Soler Rovirosa són aquells versos que parodiant al gloriós Mossèn Cinto, escrigué en el àlbum d'una senyoreta:

«En Josep encostipat
cada punt estornudava;
Maria deia: — ¡Jesús!
i el noi responia:— ¿Mana?»

.....

També és notori aquell «eco de buena sociedad» que diuen que va sortir en un diari de la nostra capital. Llegiu-lo, que prou que s'ho val:

«Anoche salió para la Bonanova nuestro particular amigo don Godofredo Coll de Piqué.»

A lo que va afegir el plaga de l'Albert Llanas:

«Puede que no haya llegado aún, porque hace el viaje en tranvía.»

Ara, si això els hi va bé, els hi reproduïrem el final de la crònica estiuenca d'un corresponsal de fora:

«De pana azul, con filetes de oro, vestía la condesa de Camemberg: el traje es una creación de forma ambigua, de líneas estriadas, copia de un cuadro de escuela holandesa, muy vino tinto con sifón.

.....

La feliz pareja salió ayer mismo para Trouville, Deauville y Riudeville, donde la tía del novio tiene una casa de préstamos. Les deseamos una eterna luna de miel. Esta boda ha sido un gran suceso mundano. Esa boda y la inauguración del barracón de fieras de la Plaza Mayor han constituído los dos grandes acontecimientos de la temporada.»

Enllestirem aquest recull de fets de la vida ciutadana amb la bella poesia que va a continuació.

— Ahí van las de Santa Fe.
— No nos miran, Salomé.
— Déjalas que no nos miren.
— Es que se las tiran de...
— Déjalas que se las tiren.

DON HERMELANDO

— Es veritat, Lluís, que et retires a la vida privada?
— No tinc més remei: i les meves «queridas» protesten i em veig obligat a dedicar-les-hi una temporada

La fortuna del cambrer

A l'«Alcazar Espanyol» — pobre Alcazar, que fa molt temps que li toca la negra! — hi havia un cambrer la mar de trempat al que tots coneixíem per En Tòfol, degut al seu aspecte pagés. Era un xicot molt viu, amant de la barrila, de la bona vida i, sobretot, de les dones, amb qui gastava un descaro formidable.

Recollia moltes propines degut a l'afabilitat del seu caràcter i a la real simpatia que s'hi havia sapigut conquerir. Quan gastàvem més de lo que portàvem, ell sempre ens fiava, i encara ens oferia diners per si ens feien falta.

Un vespre, la *Murcianita*, una ballerina que tragava més sandwitxos que un regiment, li digué:

— Com és que tens tants quartos? Que portes algun negoci, apart d'això?

I ell, que era un barra de lo més consumat, respongué sense immutar-se:

—És clar!

—De debò?

— Sí. Tinc un remat de cabres prop del Ninot.

K. PRITXET

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

POTINERIES

Enriquim la llengua

Nosaltres, que som ateneistes, hem escoltat religiosament la conferència d'En Pompeu Fabra i ens hem sentit absolutament identificats amb el seu criteri de que cal enriquir la llengua. I és per això que encapsalem aquesta secció, amb un mot nou. En català no existia, fins ara, l'equivalent just i exacte, del «potin» francès. I com que els «potins» versen quasi sempre sobre potineries, ens sembla que la nova acepció que donem a aquest darrer terme, no és del tot desencertada...

Tot un caràcter

Els termes que usa en les seves converses el senyor M.rs.ns reflexen tot un caràcter. Vegin sinó.

Fa poc temps, En Pep, com li diuen familiarment els seus amics, va plegar un dels molts negocis que tenia. Això, no representava, al cap i a la fi, altra cosa que una prova més del seu gran sentit comú. Perquè quan un negoci va malament, el tancar de cop representa un talent financier molt més gran de lo que molta gent es pensa...

Alguns dels que el portaven li feren una proposició: Continuar-lo ells pel seu compte. Oferien algunes garanties i la fórmula no semblava ni irrealitzable, ni descabellada. Però En Pep romangué irreductible.

— No pot ésser, no pot ésser... M'he fet la determinació de liquidar, i liquidaré...

— Tingui present — li féu observar algú — que això representa deixar la mar de gent al carrer...

— Ho sento molt, però no puc tenir això en compte. L'home de negocis, si no vol fracassar, té de sapiguer dur, quan convé, un morrió al cor...

No estem del tot segurs, perquè nosaltres no hi érem, si va dir precisament un morrió. No seria gens estrany que hagués nomenat altre aparell, igualment cònic i igualment preservatiu, d'una gran utilitat en certs casos...

Un que no bada

L'escena al despatx particular d'un banquer de la Rambla. Aquest està estudiant una memòria d'un nou *panamá*, quan entra un ordenança.

— Què passa?

— Hi ha una senyoreta que demana per vostè.

— Ha dat el nom?

— No, senyor.

— De part de qui ve?

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

— No ho ha dit.
— Sap si la conec?
— Diu que vostè no la recordarà de moment, però que...
— Prou. Es jove?
— Sí, senyor.
— Es maca?
— Sí, senyor.
— Duu barret?
— Sí, senyor.
— Brillants?
— Com cigrons!
—No em convé. Resultaria massa cara. Digue-li que no hi sóc.

El prestigi de la raça

Si sapiguéssim el seu nom, no tind ríem cap inconvenient en publicar-lo, encara que ens costés rebre una bofetada. Dones com la protagonista del fet que anem a contar mereixen una condecoració, un homenatge i fins una vetllada a qualsevol local aristòcrata.

En un teatre barceloní es representava, no fa gaires dies, una revista. Una revista, tots vostès saben que és una cosa absurda, sense ilació, que no té altra finalitat que donar lloc a que hi hagi molt soroll de platerets, moltes escenes fastuoses i moltes senyores guapes en escena, com més lleugeres de roba i de costums, millor.

En un prosceni on es reunien uns aristòcrates, un jove marqués contemplava, tal volta amb massa concupiscència, a la *commère*, que escotada quasi fins a la cintura mostrava als espectadors tot un tresor de carn fresca i temptadora.

— Apa, que vostè s'aprofita! — li digué una veu al seu costat.

El marqués es girà i veié plantada davant d'ell, a la baronesa de Vallvert, esplèndida i radiant dintre del seu trajo de satí:

— No puc més... — digué volent cercar una excusa a la seva impudícia —. Aquesta noia té uns matonets tan ubèrrims...

— Bé, per això, crec que no cal pas mirar a l'escenari — respongué la baronesa —. I sinó, fixi's!

I portant la seva mà a l'àngol de l'escot, mostrà a la llum de les bombetes el globo rosat del seu pit esquer, com volent demostrar que entre les dames aristòcrates n'hi han de tan agraciades i... despreocupades com entre les dones de teatre.

Un mot elegant

Al «Lunch Bar» es parla d'un noi de casa bona que feia d'empresari de teatres i ara està, com es diu vulgarment, *a la sopa* per culpa de les dones.

— Quina calamitat! — comenta un escriptor —. Amb els diners que hauria pogut guanyar!

— No vos hi poseu cap pedra al fetge, respon un fabricant de revistes. Amb aquest home no hi ha res a fer. Es un juerguista, un borratxo, un jugador...

— Sí — respon l'altre —. I lo pitjor de tot, és que al cap, en lloc de cervell, hi té un pecat de femella...

— Es per no haver-se d'ajupir!

EL BOTONES AUDAÇ

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

— Estic segura que m'equivocaria, senyoret. Només sé contar fins a cinquanta.

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

La Xica de Mas Rubí

Romanç de cego

etiteta l'han casada
la filla de Mas Rubí;
de tan petiteta que era,
fins semblava un balduf.
Ja l'envolten les amigues
i comenten a desdir;
I totes se n'esborronen
del mal que veuen venir.
«—Ai petita i desgraciada
pubilla de Mas Rubí,
ai quins crits que haurás de fer-ne,
quan te'n vagis a dormir!
Tu ets menuda i joganera
com un granet de cumí
i el noi Roc és com un roure
de les serres de Cadí!
El sommier, de l'esbrancida,
no el sentiràs pas cruixir,
perquè a la primera empenta,
no en quedarà ni un bocí!
Veuràs coses tan grossasses
bo i reposant al coixí,
que sols ara de pensar-hi,
a totes ens fa extremir!
L'endemà aquesta cintura,
que és talment un berganci,
semblarà un cossi de verema,
dels que es gasten per fer el vi!
Ai, petiteta i bufona
pubilla de Mas Rubí;
que en vas ser de desgraciada
el dia que vas dar el sí!»

«—Amigues, bones amigues,
com me plau veure-us aquí,
per dir-vos que aquesta engúnia
la podeu ben contenir.
Es cert que sóc petiteta
com la flor de llessamí
i que el meu marit, em dobla
set cops dels ulls al xapí.
Mes no us espanteu, amigues,
no sofriu del meu sofrir,
que si sóc tan menudeta,
també tinc seny a desdir.
Ni el meu sommier es farà trossos,
ni em fa por lo del coixí,
ni haig de témer a Rocs ni a roures,
ni em sap greu d'haver dit sí.
Que si En Roc set cops em dobla,
deu me'n dobla el meu cosí,
i... no vaig pas fer tants xiscles,
quan ell m'obria el camí!
Aneu, doncs, bones amigues,
aneu-vos-en a dormir,
i no sofriu de ma pena,
no patiu del meu patir!»

ADRIA GOAL

pepe

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Cercant l'onda

CREIEU-ME: és un martiri; els aparatets de galena, els de dues, tres o més bombetes, les antenes dels terrats, els quadres, etc., no ens deixen un moment de repòs. Tothom cerca l'onda màgica fins a trobar-la en els espais siderals. Solament un home, un sol home, no es preocupa — millor dit, no es preocupava — de la telegrafia sense fils, o amb més o menys quantitat de filamenta. I aquest super-home, aquesta notabilitat extraordinària és el nostre mai prou alabat Rufasta. L'home diu — i té raó — que si el subvencionessin encara tal volta es decidiria, però que li costaria molt prescindir dels fils.

Res: que en aquest món tot és qüestió de costums.

* * *

Per això, tots vàrem quedar esglaiats el dia que veiérem arribar per la porta de l'impremta una mena de rodet humà, amb tot un enrenou de canyes i fils, per entre quin embroll apareixien els dos cercles de les ulleres, i sota d'elles la figura del nostre Director.

* * *

Acabàvem de llençar al carrer el nostre número passat, el 68, i anàvem a començar ja la disposició del present. Però don *Lauterio* (com li diu l'Antònia, la plegadora), que és un fresc i sempre fuig de fam i de feina, corria pel terrat plantant pals, estirant fils — ai! — en la foscor de la nit...

Fins a les dues de la matinada tot va anar bé. Però al tocar les dues fatídiques campanades, el número ja gairebé fet — miraculosament — tots ens estranyàvem de no haver sabut res més del nostre Director. Fou per ço que enviàrem a En Mingo, l'aprenent, a que s'enterés de si li havia passat quelcom d'anormal.

I al baixar, mig sofocat, i bo i rient, digué el bon Mingo:

— Era a dalt, i buscant l'onda, ha trobat a la portera, una *onda* de voluptuositat que li ha fet oblidar l'altra i els altres fils i es veu que la troca es va enredat, i...

Aquí, En Mingo es parà. No gosava a tirar endavant en les seves explicacions.

— Bé: i què més?

— Oh...

— Aboca!

— Ja veureu; és que...

— Tira, home, tira!

— No ens espantarem, no!

— Ja veureu...

— Què?... — férem tots a la una.

— Res, que mentre començàvem nosaltres aquest número aquí baix, ells l'acabaven de fer a dalt del terrat...

ANS.

—Vols fer el favor de dir-me quan s'acabarà això de trobar-te amb tots els meus amics?
—Veuràs, que en tens gaires?

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

El 'log' de la faldilla curta

"Hay que ver!..."

I tant si hi ha que veure, senyors, i tant! Fins a no veure-hi de cap ull!

No em negaran que l'invent de la faldilla curta, ha estat l'invent del segle. Almenys, totes les xavales que hi treballen, les hi porten.

Jo no sé què dir-los-hi, però a l'inrevés de moltes noies, m'agraden curtes i estretes.

Una faldilla curta i estreta, és l'estoig meravellós de totes les gràcies convergint a un sol punt. Ara, que d'aquest punt més val no parlar-ne i fer-hi punt i ratlla. El punt li posarem nosaltres i la ratlla que li posin elles.

A mi, una faldilla estreta, em fa l'efecte d'un dolç de natilla girat cap per avall. Em sento *gourmet*, no hi puc fer més.

Ja sé que no tothom té el mateix gust a n'aquest món, però lo essencial, es tenir-ne un o altre.

Confessem, no obstant, amb la mà posada allà on millor els hi sembli, que al veure pel carrer una d'aquestes xavaletes curtes de trenes, amb els matonets enlaire, les pantorrilletes fetes a torn i amb un didalet per faldilles, un hi ficaria el dit a aquest didal.

Me n'han fet fer de papers ridículs les faldilles curtes!

Aquest dia, sense anar més lluny, en vaig *clissar* una per la Reforma. Fillets i quin bé de Déu d'oscil·lacions sota aquella faldilleta malva! Allò no era una faldilla, era un retallet de mostra posat entre genoll i cintura, a manera de fulla de parra per evitar desordres públics!

Ja en tenia jo, ja, de feina en aquell moment, però com que ja és sabut que no hi ha res que s'esperi tant com la feina, cordo els botons de l'abric, ben cordats, descordo uns altres botons, ben descordats, fico mà a la butxaca, que per cert era foradada, i, darrera la xavaleta s'ha dit.

Jo no sé si del carrer més Baix al carrer més Alt hi han gaires obstacles per la via pública, però n'hi deuen haver moltíssims perquè, almenys, hi vaig ensopegar vint vegades.

Arribats al carrer més Alt, la menuda, d'un saltiró de cardina, es va enfilar a l'autobús, lluint una riquesa de pantorrilla i un començament tan deliciós de cuixa, que n'hi havia per passar-s'hi vint dies en èxtasi contemplatiu fins a agafar-ne un enfit.

Això no pot quedar així!—vaig dir-me—, i d'un bot em planto dalt del *tubús*, decidit a arribar lo més amunt possible d'aquell iniciament de glòria comprimida sota la pressió d'una faldilleta de pam i mig.

Catric! catrac! Rostos amunt i marges avall, la baluema ciutadana anava fent el seu camí amb perill evident de trencadissa dels ossos dels pobres viatgers.

Jo m'havia assentat estratègicament davant de la *meva* menuda, i la llengua se'm feia aigua de pensar que pel món hi ha tan bells requisits.

«Deu portar unes lligacametes més bufones! em deia jo mateix. I me les imaginava damunt la mitja bronzejada, fermes, tivantes, endo

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

... la menuda, d'un salliró de cardina, es va enfilar a l'autobús

galant aquell bé de Déu de columnes impecables que feien de pòrtic a un temple completament «pecable».

«I els pantalonets? Com deuen ser els pantalonets?» Oh la delícia d'una tofa de neu damunt d'una maduixeta encesa com un rubí!

La temptació va ser irresistible. Ella, la menudeta, seia davant meu, recolzada contra el respatller i amb les cames indolentment separades.

«No te m'escapes!»—vaig pensar boig d'alegria. — «D'aquesta tofa de neu, d'aquests pantalonets xicarrons i temptadors, jo en vull fruir l'espectacle consolador!

Si me'n va donar de voltes el cervell! Si en vaig arribar a adoptar de postures estratègiques! Però, ca! Tot era inútil. Les meves observacions no podien passar dels genollets, rodons i atractius com dos préssecs de mollà!

Ella em mirava amb uns ullets tan incitants, que moltes voltes em vaig creure que en lloc del *tubús*, havia agafat una fragata de les que van a les Amèriques. Mare de Déu, quin mareig!

De mica en mica tots els passatgers es varen anar fixant amb les meves tribulacions, i l'un amb l'altre es picaven l'ullet maliciosos, aprofitant però qualsevol pretext per a clavar una miradeta d'esquitllentes a les magnífiques columnes que feien de pedestal a l'estatueta de les meves il·lusions.

La bestiota de llauna i betzina anava dragant el trajecte amb una velocitat estúpida, i jo veia fallits tots els meus projectes per manca material de temps per a portar-los a cap.

Però una idea feliç, un raig de claror salvadora, em va venir a treure d'engúnies i vaig llençar un esbufec de satisfacció més fondo que els de la maxina del port quan es desvapora.

Jo no sé si l'alegria em va surtir a la façana, però segurament devia ésser així, perquè els companys de viatge van posar una atenció especial al observar-me.

Jo, triomfant, radiant d'emoció, vaig deixar reposar el bastonet al costat meu, bo i desfent-me l'abric amb tota prosopopeia i preparant l'operació que havia de treure'm del carreró sense sortida en què m'havia trobat.

Trec la petaca, n'hi cargolo un dels primets i... mans a l'obra, que el temps és just i el marrec diu que és l'hora del àpat!

Però lo d'avui, no serà un àpat, serà una orgia pantagruèlica que el deixarà tip per una setmana!

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

i amb un endolciment de gargamella com si s'hagués menjat una plata de crema a c'ân Culleretes!

De seguida, trec la capsa de llumins, l'obro i, naturalment, tots els llumins per terra! Eh, quin *truco*?

M'abaixo i començo a arreplegar-los d'un a un, embadalint-me en unes perspectives embogidores. Quan va durar el panorama? Qualsevol ho sap! Sols recordo que badant, badant, vaig deixar-ne anar un de tan recargolat, que tota la diligència ciutadana se'n va excruixir.

— Una altra vegada mireu on poseu els ploms que vos han donat per potes, animalot! M'haveu deixat la mà dreta que mai més me'n podré valdre!

— També ho podíeu dir que eren per aquí terra! No hi tinc ulls jo a les sabates, mestre!

— Teniu raó, però, també podia avisar aquest... angelet, de què no en portava de pantalons!

LAURA BRUNET

... M'abaixo i començo a arreplegar-los d'un a un.

La Ramona

La Ramona és la noia més bella
de totes les noies que es fan tot garlant;
és la rosa que ja es desponcella
i va a la Bohemia, la veta tirant.
Ja t'apreta, moguda i ardenta
al so de l'orquestra que dalt va tocant,
o parlant-te del temps, suau i lenta,
amb traça i amb mida et va entrecuixant.
Para's de cop i apretant-te l'anella,
sota l'aranya, sentint-se femella,
de nou va arrambant.
La Ramona és la noia més bella
que ballant un shimmy *la pots nar... estimant.*

JOAN MATA GALLS

Avís

De la col·laboració dels eminents escriptors Adrià Goal, Santiago Cadernera, Serafí Guitarra, Ignaci Ermites i Joan Mata Galls, devem fer-ne remerciament a la nostra gentil redactora senyoreta Laura Brunet que amb el seu esforç i la seva innegable habilitat, ha lograt fer moure la ben trempada ploma de tan preclars escriptors. La dels no menys estimables literats Joaquim Montero (a) Quimet, *Josep Amic* (a) Amichatis *i Lluís Capdevila* (a) L'home de la Pipa, *se l'han moguda ells mateixos. Mercès a tots, i que la patrona de Nandulàndia els hi tinga en compte tant bones obres!*

Al brètol que et digui que la barrila és immoralitat, no dubtis un moment: porta'l a cà'l menescal!

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

De com no es fa LA TUIES

Heu's aquí que més de quatre llegidors es deuen haver preguntat mantes voltes: Com redimontri deuen fer-s'ho per fabricar LA TUIES? Quina complicada organització administrativa i directiva deuen haver muntat aquests *frescales*? Posin-se tranquils, que no hi ha res de tot això.

Molts es deuen haver fet l'idea d'una sala de redacció amb la mar de gent, tots omplenant febrilment les quartilles que després llegeix tothom amb aquella avideça. Doncs, no, senyors. La redacció, fora un parell d'horetes a la tarda, està més deserta que la Plaça Monumental en una nit de gener.

Ara, que lo més remarcable de tot, és l'administració en dia de pagament.

De bon matí comença a arribar la gent. L'administrador, que és un home feréstec i mal carat com tots els administradors que *en el mundo han sido*, o s'amaga o cerca un pretexte qualsevol per a aplaçar els pagaments.

Amb l'únic *anglès* que l'home vol sempre quedar bé, és amb la nostra gentil col·laboradora senyoreta Laura Brunet, que Déu ens conservi molts anys per *galardón y prez* de la nostra avui virolada TUIES. Les escenes entre l'administrador i la Laura són senzillament inenarrables.

— Déu lo guard! — fa la veu cadenciosa i enganxadissa de la Laura, que parla sempre amb una entonació semblanta a una invitació al vals. I al dir «Déu lo guard», un emborratxament d'essències, un devassall de pells i unes pantorrilles formidables omplen tota l'habitació.

— Déu la guard! — respon l'administrador, tremolant-li la veu i filant dissimuladament cap als baixos —. Sap que va molt maca?

— Guau! Guau! — respon un gocet blanc que duu sempre la Laura.

— Hola, *quissu*! — fa l'home —. Aquest animalet sí que està bé al món. Ja voldria jo ésser al seu lloc!

— *Bueno*! — diu la Laura —. I com estem de diners?

— Miri, hi haurà de fer el favor de tornar a fi de mes. Ara acabo de pagar una lletra de deu mil pessetes de tinta i m'he quedat en blanc.

— Home, si ha pagat un compte de tinta, deu haver quedat negre.

— Vostè sempre tan graciosa!

— I vostè sempre tan pelat!

— Miri, Laureta, no s'enfadi. Per a que vegi que jo no m'oblido mai de vostè...

A la Laura se li obre el cor a l'esperança i prepara el *bolso*.

— Té, maco! — fa el nostre caixer cridant al gos —. Aquí tens un terrosset de sucre que t'he guardat del meu cafè...

I repeteix, amatent:

— Veu com jo penso sempre en vostè, simpàtica col·laboradora? Ja que no puc pagar-li a vostè, almenys em recordo de la seva petita bestioleta...

* * *

Lo més clàssic de la casa és la redacció el dissabte a la tarda, data a la qual el setmanari hauria de quedar tancat, segons les intencions del regent.

Són les cinc i arriba En Rufasta, encara amb les lleganyes als ulls. S'assenta davant la seva taula, sense treure's l'abric ni el barret, i continua el son, de peus damunt de la taula, recordant els seus bons temps en què feia de *capricho de las damas*.

Al cap de cinc minuts, entra el regent.

— Ep! Com anem d'original? Em manca *La Retaguardia*, tres contes, els teatres, la *Fruita del Temps* i...

— Bé, bé, no m'expliqui el què manca, que ja ho sé prou. Quantes columnes volen, en total?

— No ho sé. Ja ho preguntaré al linotipista.

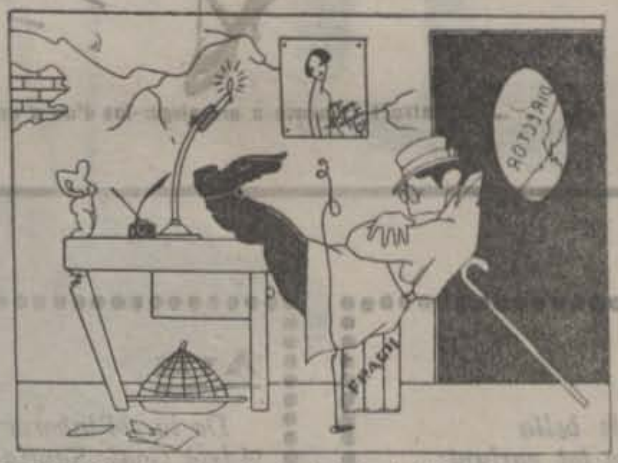

En Rufasta, donant exemple de laboriositat i bona crianza.

L'Ans, En Marcel Terra i l'Argelaguer, ferms i decidits continuadors de l'obra d'En Rufasta.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Ve el linotipista, digne company d'En Rufasta.

— Quantes columnes manquen?

— Ja veurà. Ara estem ja component aquell llibre de medicina, sap? Després, farem un xic que manca d'un catàleg de pastes per a sopa, i després, començarem LA TUIES

— I què creu que manca?

— Unes setze planes.

— Està bé. Digui a l'aprenent que em porti cafè.

— Qui el paga? — diu el regent, que ja està escarmentat.

— Malvinatge! — exclama En Rufasta —. L'administració! A veure qui paga, en aquesta casa!

— Com a pagar, per ara ningú.

— Sense cafè, no treballo!

— Bé, bé, li faré portar el cafè, però dongui original a la lino, que ve molt just el temps.

— Primer hauran de corregir l'original. Ja sap que jo no m'hi entenc amb tot això de les normes.

Així que el regent se'n va, En Rufasta es posa a dormir altre cop.

Enaquestesarriba el nebot del Nandu, a qui En Rufasta té encarregada la crònica teatral.

—Bones tardes tothom! — diu amb una veu de tro—. En Rufasta, despertat súbitament, s'indigna:

— Que et penses que ets al teatre i crides que matin als autors? No és lloc de cridar, aquest. Ves quines ganes de despertar a la gent honrada!

— Dispensi, senyor Rufasta. Un altre dia em posaré gometes de dos rals a les sabates, per no despertar-lo!

— Tu calla i dóna l'original a la lino, gandul, que vindrà l'amo i dirà que això és Xauxa.

— L'original?

— Sí, brètol! No voldràs pas que et demani un discurs sobre la cria de la cadernera.

— Digui que em portin cervesa del bar i que busquin el *Ciero* de ahir a la nit.

— Per què?

— Per fer els teatres.

— Que no has anat en lloc, aquesta setmana?

— No he pogut.

— I ho faràs ara tot de recurs?

— Es clar!

— Es espès! — crida En Rufasta abandonant la seva olímpica indiferència—. Jo plego, jo no segueixo així, jo això ho deixo i no m'hi acosto més! Aquí no hi ha ordre, ni concert, ni quartos... Aquí ningú treballa!

— Senyor Rufasta, vinc a dir-li que avui no li he pogut escriure la crònica dels music-halls — fa una veu des de la porta.

— Ho veus? — fa En Rufasta, que no perd mai ocasió per col·locar un xisto —. Ja ho he dit jo! No hi han concerts!

— Li enviaré demà al matí, a primera hora!

— Sí! A les vuit, quarts de dotze! Això és insuportable!

— Senyor Rufasta — torna a dir el re-

L'administració en dia de tràngol

La Laura Brunet, abans de comensar un treball

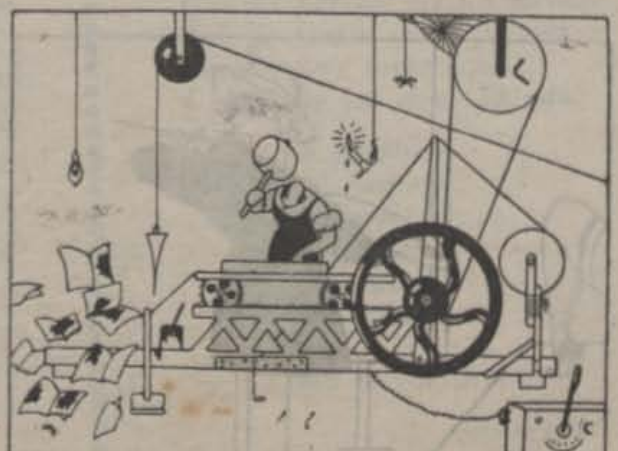

La rotativa monoplàstica de LA TUIES. (L'altra [no l'ensenya.)

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

gent —. Estem sense original.

— Quant li manca?

— Unes dotze planes.

— Ja veuré si faig alguna cosa. Estic reventat! Tot m'ho haig de fer jo! Porteu-me un cigaló!

En Rufasta, veient que avença l'hora, es decideix a tirar d'un calaix.

—I de dibuixos, com estem?—monologa —. No tenim portada, ni contraportada, ni plana central. Si almenys tinguéssim gravats per l'interior... Però és que tampoc n'hi han!

En Rufasta s'alça i se'n va mandrosament cap a l'administració.

— Què? Que vol més diners a compte? No pot ésser! Li tenim avençats tres mesos... Sí, senyor, tres mesos! Onze pessetes amb quinze cèntims!

— No em parleu de quartos, que haig de pagar al sastre. Escolteu: que no ve per aquí l'Argelaguer?

— Dimarts va venir amb aquell nano que li serveix de model.

— I què va dir?

— El compte.

— I dibuixos?

— En va deixar uns quants.

— Que són a cal gravador, ja?

— Com que vostè no va dir res...

— Amunt i crits! Això es va posant bé per anar a Sans. D'En Jiménez no s'ha rebut res?

— Sí. Expressions i una postal des de Sitges amb el plànol general de Terramar.

— I En Serra?

— Bo, per ara, gràcies. Diu que està acabant els estudis per una patent de bidet amb saxofon.

— De l'Ans, tampoc en sabeu res?

— No. Està embotellat.

— *Ans* ha ben aixafat la guitarra. Amb què farem LA TUIES?

L'administrador posa una cara tota compungida, preveient l'acabament de les mongetes per tota una eternitat.

— I si aprofitéssim uns gravats que hi han en aquell recó, de la Exposició del 88? Són molt bonics, cregui, don Eleuteri.

—Aquí no és possible parlar en seri — diu En Rufasta, entornant-se'n cap a la redacció.

S'assenta, es treu l'abric, els guants, el barret, els penja curosament i diu, resolt:

— Ara vaig a treballar.

Desfà el paquet del sucre, posa els terrossos a dintre la tassa i comença a pendre's el cafè a culleradetes, sibarfticament, com si no tingués res què fer.

— Calla! — crida tot esperançat —. Ara ve *L'hortolà de Sant Boi*.

— Que has fet la *Fruita del Temps*?

— Se m'ha aigualit. Tenia dos o tres xafarderies anotades i he perdut la cartera, noi!

— Què passa?

— Res, que crido a l'aprenent per a que em vagi a cercar un sandwich de butifarra aquí al bar.

— Veu? Això està ben pensat! De pas em durà un cigarro.

Torna a entrar el regent.

En Ripalda, inspirant-se

En Jiménez, treballant amb la brotxa

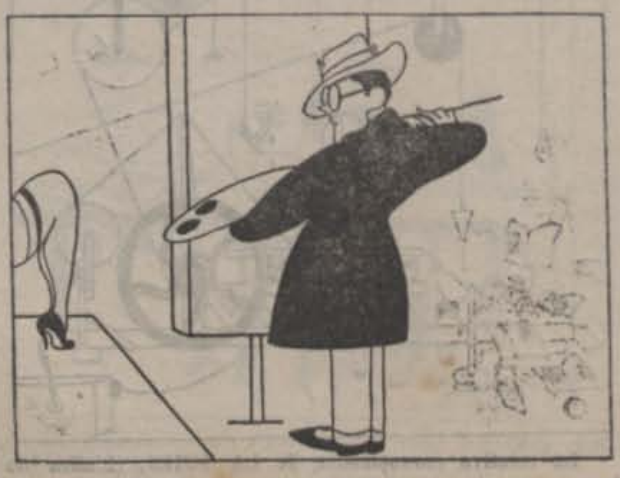

En Serra, estudiant una horitzontal

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

— No té pas original?

— Per ara, no. D'aquí un moment. Que manca molt?

— Unes vuit planes.

— Està bé. Tu: ja que no m'has fet la *Fruita del Temps*, vols preguntar si hi ha el *Cistell del Recader*, aquesta setmana?

— Qui el fa?

— No ho sé. Veig que va sortint. Es un misteri.

— Així no cal amoinar-s'hi. Algun «mirlo blanco» de bona fe que deu haver caigut per aquí.

— Quina hora és?

— Les set.

— Està bé. Me'n vaig a buscar la Lliberata. Ja vos ho fareu — diu En Rufasta.

Al corredor, es topa amb l'amo.

— Com ha deixat l'original?

— Bé — fa l'home amb aquell apfom —. Ja no manca quasi res...

I aquesta escena es repeteix el diumenge, el dilluns, el dimarts... Però quan En Rufasta veu que l'endemà és dimecres i que lo més calent és a l'aiguera, pren una determinació enèrgica.

— Demà, em llevo a les set, me'n vaig a la redacció i faig el número.

.....

El pastoret i la pastoreta

BALADA

En mig de camps ufanosos
i vinyes enraimades
un pastor i una pastora
van ritmant-se els seus amors.
El pastor, fort com un roure,
de mirada fulgorosa,
la pastora moreneta
i amb la sang batent-li el cor.

El pastoret
té un gaiatet,
la pastoreta
té una anelleta,
i les cabretes
i els cabridets
salten i ballen
com angelets.

Al tombar-ne una drecera
— cap a baix del camí fondo —
el pastor i la pastoreta
emmudeixen de repent.
En l'espai tot és silenci,
l'ambient perfumat s'escampa
i en lo bosquet la pastora
i el pastoret. Quin moment!

Salten i ballen
les cabridetes,
canten i volen
els angelets
i l'anelleta
de la pastora
joguinegueja
amb el gaiatet.

Ai senyor, santa innocència!
Lo sol a pondre's comença
i en lo bosquet s'ou un xiscle
que ningú pot aclarar.
Què ha passat? Es un misteri!
Sols se senten veus confoses,
unes remors sospechoses
i el pastor que diu: Ja està!

La pastoreta
i el pastoret
ja n'arrepleguen
el remadet
i les cabretes
i els cabridets
belen i belen
amb bels tristets.

SERAFÍ GUITARRA

— Eleuteri — fa la veu dolça de la senyora Lliberata —. Lleva't, que són les tres de la tarda.

— Les tres de la tarda? — crida la veu esverada d'En Rufasta. — Ai Mare de Déu Santíssima! I com no m'has cridat abans?

— Com que ahir et vas empenyar en que era el teu *cumpleaños* i que s'havia de celebrar...

— I LA TUIES? Ai, Déu meu, quin conflicte! Jo me'n vaig volant a la redacció! Som dimecres i no hi ha número! Jo no dino! Adéu! L'amo em mata!

Es vesteix en una esgarrapada, surt al carrer i encara no ha arribat a la Reforma sent una veu que crida:

— LA TUIES! LA TUIES d'avui, amb informacions sensacionals del senyor Rufasta!

El nostre director cau d'esquena a damunt de l'acera. Un municipal es precipita a socorre'l.

— Que s'ha fet mal? Vol que el dugui a la farmàcia?

— No. Porti'm cafè i quartilles. Vull començar de seguida l'original de LA TUIES de la setmana que ve! Escolti: demani un cigaló també.

EL QUE POSA ELS PUNTS SOBRE LES IS

Vida i miracles del Nandu i la Tules

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Alegret i fent l'ull viu torna el NANDU DE LLOFRIU.

Com que no pencant no es guanya, ve més pelat que una canya.

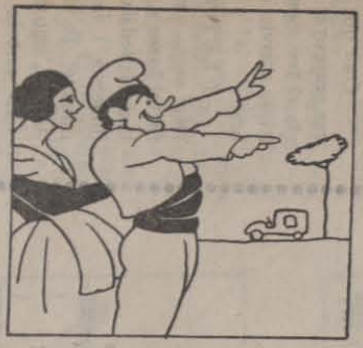

En sortir de l'estació, té una gran satisfacció.

Veient arribar, molt serio, al nostre gran Eleuterio.

Per enlluernâ En Rufasta, el Nandu diu que té pasta.

I, del Metropolità, accions voldria comprar.

Prô En Rufasta, que és un soci, li proposa un gran negoci.

I me li planta el parany, amb bona teca i xampany.

I fa el *grande* i el *paveru* dant propina al *camareru*.

Es gasta quaranta rals amb «Águiles Imperials».

Vinga taxi a *trocha y mocha* del matí fins a la *notcha*.

I mentre En Rufasta paga, el Nandu riu com un plaga.

— Creieu-me, Nandu, jo us dic que és un negoci bonic.

— Figureu's que per mil *durus* mai més passareu *apurus*.

— Jo us daré aquestes accions, que representen milions.

— Podeu marxar ben tranquil; cada *duru* en valdrà mil.

— Redell! Mira que és calet! Fins ens va a treure el bitllet!

— Teniu: tabac pel viatge! — Té raó: vostè és un *hatxe*!

— Havem menjat i begut? doncs... a la seva salut!

— Vatua! Tot això és ful! Sí que m'han ben pres el pèl!

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

— Es inútil que t'escarrassis, Riteta; que no ho veus que és de marbre?

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Les hores de la modisteta

Es clar, que en aquest número extraordinari calia una glosa de la modisteta barcelonina, alegre como un pardal, avellutada com un préssec i vermellota com aquella poma camosina que segons la tradició fou la causa de que la humanitat es perdés! Perquè la modisteta és, a Barcelona, una institució, com l'Acció Popular, la Lliga del Bon Mot o el Foment del Treball Nacional. Es, i permeteu-me que copii al gran Tiago, l'alegria que passa.

Si Barcelona no tingués la modisteta, no tindria l'Aixamplis. L'Aixamplis, fosc i desert aixi que toquen les set de la tarda, no podria existir sense les gentils noietes que l'envirolen amb les seves robes multicolors, ni els cines s'omplenarien, ni la Mary Pickford tindria tants admiradors. La modisteta ha fet l'Aixamplis, com el senyor Esteve féu el barri de Ribera, el gitano el pintoresc expoble de Sans i el *guapo* amb espardenyes i mocador al coll, el Paral·lel, que amb tanta inspiració canta el nostre *Amichatis*.

Té setze anys i es diu Carmeta o Ernestina. Quasi sempre va acompanyada per una amiga del taller, ja un xic més granada. La unió de les modistetes és una aliança ofensiva-defensiva que no tothom sap compendre. Però el fet és que rarament trobareu una modisteta sola pel carrer. I és que la dona, per casta, per ingènua, per innocenta que sigui, és sempre molt més picardívola que l'home i calcula sempre, fredament, serenament, tots els seus actes.

En primer lloc, l'amigueta, com que és més gran, li ensenya, no sols moltes *labors* que convé fer al taller, sinó que l'ensinistra en una pila de coses fins llavors per ella desconegudes. Li fa apendre a no tenir por als homes, a evitar el perill, i si està a punt de caure-hi, a vorejar-lo. La modisteta té, doncs, en la campanya, una excel·lenta mestra que li representa a més, el pretexte per arribar a casa tard i aturar les protestes de la *mamà*.

— Veuràs, quan hem sortit del taller, l'Angeleta ha volgut que l'acompanyés a comprar-se unes sabates, i com que hem anat a cercar-les a un magatzem que hi ha tocant a les Arenes...

La *mamà*, que és de bona fe — la *mamà* de la modisteta és sempre més ingènua que sa filla mateixa — s'ho creu i calla.

I el diumenge, com que la dona té reuma, o ha de fregar el pis, o no té humor per caminar, ja no posa cap inconvenient per a que la noia surti amb l'Angeleta, perquè després que està tota la setmana tancada a l'obrador, no se l'ha de privar pas de tot, i com que ja surt acompanyada...

I el diumenge següent, ja donat el primer pas per la seva independència, es deixa portar al cine, on *encara* s'entusiasma amb les toilettes de la Constança Talmadge, les poses de la Lya de Putti, les conquestes d'En Reginald i les ulleres de l'Harold Lloyd. Però l'endemà, a l'obrador, l'altra, l'amigueta, que ja coneix els dolços contactes als tramvies, les intimitats de les preferèn-

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

cies de l'Iris» i les escenes de to pujat del celebèrrim pont del Mico, li diu:

— Vas fixar-te, ahir a la tarda, aquell jove que tenies al costat al cine?

— Ai, sí! Em va dir moltes ximpleries, però jo no en vaig voler fer cas...

I l'Angeleta, amb una rialla un xic histèrica, exclama davant de tothom:

— Mira que n'ets de tonta!

* * *

Per a l'Angeleta, la companyonia de la seva gentil i jove amiga, encara que no ho sembli, té també certs innegables aventatges. El primer de tots, aquesta estranya i morbosa voluptuositat que resideix en tota dona iniciada a l'amor en descobrir tots els seus secrets a la que n'és profana, com si cregués que el revelar-la al plaer constitueix, no una perversió, sinó un acte de caritat Però una consideració un xic menys generosa s'uneix a aquesta voluptuositat. I és que la joveneta menuda, bufona, ingènua, virginal, és al costat d'ella, l'ham, l'esqué, el reclam que farà que la remarquin a ella, mentre que si anés sola, tal volta ni en farien cas... I els xicots, que volten a la modisteta sense ésser escoltats, l'amiga experta i calculadora els aprofita...

Poc a poc, la noia va perdent la seva timidesa. Ja no es ruboritza tan fàcilment. Ja no se sent avergonyida dels mots picants que sent a la seva orella, quan agafada del braç de l'amiga, surt de l'obrador. Ja no abaixa els ulls davant les comparacions i els símils, a voltes massa vius, que empleen els corridos per expressar-li els sentiments que causa en ells la seva joventut i la seva formosura. I les converses del taller acaben amb tota resta de fals pudor. Oh, els temes escabrosos que desenrotllen les noies, quan la *primera* atén una clienta de preu! Oh, les coses insospitades que apren la noia entre un brodat i una prova! Oh, les vives lliçons de coses que li donen les oficiales, petites Messalines amb estisores i didal! Si els tallers de modista tinguessin transmissors de T. S. F., adéu galena per famílies!

* * *

Quan la modisteta arriba a aquest punt, generalment, perd la seva companya. Ja va bé sola al taller, ja ha trobat un truc per arribar a quarts de deu a casa, per sortir sola el diumenge, per a que al vespre, la mamà l'acompanyi al cine. Ja té *novio*. Un *novio* elegant, de pel·lícula, que té molts diners i que li promet casar-s'hi aviat. Un *novio* que la convenç de que fugi del costat de l'amiga que fa nosa, que li ensenya la placidesa dels passejos pel carrer de la Diputació, a darrera l'Universitat, per la Granvia Diagonal, per la

Plaça de Tetuán i pels contorns de la Casa del Poble... I als pocs dies, millor dit, a les poques nits de festejar, com la barrina de la mina quan llença la primera espurna que té de volar la roca

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

inexpugnable, destroçant-la, perforant-la, donant pas a la vida, esclata en la seva galteta rosada, fina, delicadament sensual, el primer, el més dolç, el més suau, el més ardent dels petons...

* * *

Des d'aquell dia, pot dir-se que la modisteta ja no és mestressa d'ella mateixa. Viu única i exclussivament per *ell*. Al taller, a casa, al carrer, les seves mirades, els seus pensaments, les seves accions, tot giravolta en torn d'una sola cosa: *Ell*. En parla a tothom, a totes hores, amb un entusiasme, amb una precipitació que fa que moltes vegades se'n hi riguin. I, al mateix temps, una radical transformació s'opera en ella. Vesteix més sèria —les noies vesteixen més sèries quan menys ho són—, cuida més els detalls de la seva roba, i el seu caparró, fins llavors mostrant a l'aire l'escarola odoranta dels seus cabells curts i rissats, s'orna del primer capell.

La tarda que, exposant-se a ésser vistos, a tenir un compromís, a que sa mare ho sàpiga i li clavi una pallissa, un taxi la porta amb el seu promès

al «Ritz», és tal volta el moment més feliç de la seva vida. La tarda en que, confosa entre les nenes de l'aristocràcia, absorbeix el primer te i balla el primer shimmy, li deixa un record inesborrable, un record que perdurarà sempre, omplenant-la d'orgull; el record d'una data més memorable que la de la seva ja pròxima iniciació completa i absoluta, al gran misteri de l'amor.

* * *

En arribar a aquesta època, la seva vida entra ja en un caire que s'allunya per complert del nostre tema i que no ens toca a nosaltres analitzar. Llavors deixa d'anar al taller, deixa d'ésser modista, i la rosa ja esbadellada passa, o a ornar el jardí de l'amor pur i sagrat on regna en mestressa, o a devenir flor d'estufa que els poderosos es disputaran a cops de bitllets. La vicaria, o la torreta a Sant Gervasi amb amiguet propi i escàndol del veïnat, són les dues perspectives que s'obren davant d'ella...

* * *

Per això, quan es tanquen les botigues, i la Rambla s'omplena de jovenalla, i al «Royal» els tzigans comencen les notes d'un vals enervador, la modisteta devinguda burgesa o entretinguda de luxe, tanca els ulls com en un èxtasi i, sense poguer-ho evitar, tota la seva vida passada, com

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

una cinta cinematogràfica, s'evoca en el seu cervellet... I recorda, amb una melancolia romàntica, que fou a aquesta hora que, per primer cop, s'escapà amb l'Angeleta a passejar, en sortir del taller, per compte d'anar com cada dia a casa; que a aquella mateixa hora sentí per primer cop en la seva vida, uns mots que l'escandalitzaren, i uns jorns després, els primers mots d'amor, més tard, el primer petó! I que fou també a les set del vespre que dansà el primer shimmy a l'«Iris» i que unes setmanes després, incapaça de resistir als braços que la suplicaven, es va entregar, radianta d'amor i de desig, tremolosa de passió i de por a la vegada, a l'home que estimava. I, per estranya associació d'idees recorda també que, uns anys abans, quan era menudeta, sa mare l'enviava, també en aquella mateixa hora, a cercar la llet.

MARCEL TERRA.

El riure és tan sa com els aires de muntanya. Detesteu als imbècils que estudien per miloques funeràries?

—*Ah, senyoreta, jo a vostè li donaria tot lo que em demanés.*

—*Em sembla que es cansaria, jove.*

Rodant pel Born

Hi ha, sens dubte, una claror que no és del Sol ni de la Lluna; no és de reflexe ni tan sols la claror de les estrelles; és una cosa que tenim per dintre i que a força de cervell logrem fer sortir als defores; és matèria, però matèria inflamable; és alegria, però és l'alegria dels pobres, que passa sense aturar-se.

Té llum de glòria, té reflexes d'esperança, té enlluernaments ideals, però, ai!, als seixanta anys, sols passa ràpidament en viatge d'oreneta.

Es la llàntia de la vida! Es potser el darrer fanal que guiarà els nostres passos!

I que poc sovint s'encén!

Es un fanal apagat amb el ble mort i sense ànima que penja com un fideu!

On trobaré un fideuaire perquè me'n faci un de nou?

SANTIAGO CADERNERA

A la fontera

HAVÍEM fet un viatge plàcid i tranquil i l'exprés acabava d'arribar a la frontera francesa. Els empleats de la Duana de Port Bou començaven a revisar equipatges i despatxaven la documentació.

Entre nosaltres hi havia un individu gros, vermell i somrient, d'aquells que es veu que es riuen de tot i de tothom. Durant el viatge ja ens havia contat que era sevillà, establert a París, i que havia estat unes setmanes a Espanya, realitzant unes quantes compres.

Quan li tocà el torn, l'home es dirigí molt seriós a l'empleat.

—*No llevo nada de pago* —va dir.

—*¿Nada?*

—*No... Es decir, una frusleria para mi señora...*

—*¿Qué es?*

I el sevillà, amb sorna, mormolà:

—*Una pieza de encaje...*

L'empleat passà sense dir un mot, mocegant-se els llavis per no riure. Però quan ja va ésser lluny, li sentírem que deia:

—*Oh, les espagnols... C'est drôle...*

L'andalús, mentrestant, per no donar lloc a equivocades interpretacions, ens mostrava, al fons del seu maletí, una magnífica peça de punta, adquirida a Sòria segons factura que ens va fer veure.

UN VIATJANT DE LÍNIA AMPLA.

— Cregui, Rafelet, que he perdut el món de vista!
— Lo mateix m'ha passat a mi: no hi veia de cap ull!

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

De quan la guerra europea

Semblà que era ahir, i des de llavors han passat vuit anys, que un servidor que encara tenia pèl moixí, retirava a les quatre i escrivia versos, es guanyava honorablement la vida fent de viatjant de via estreta en una ja desapareguda empresa de carbons que hi havia a la Plaça de Medinaceli. Jo feia el litoral, la línia de Berga i, alguns cops, m'atrevia a una sortideta fins a València. Feia vendes regulars, em donaven una comissió arregladeta i no eren gaire amoinadors en quan a les notes de despeses, lo que vol dir, parlant en plata, que quan posava unes quantes partides imaginàries, pagaven i callaven.

Un cop m'enviaren a la província de Girona, on, per cert, vaig fer bastant negoci. Allí, un client que em donà una comanda important, va preguntar-me si li podia proporcionar Cardiff.

No tenim carbó anglès — li vaig respondre —. El nostre negoci és exclussivament de carbó nacional. Tenim un permís d'exportació a Londres, però ja està exhaurit i, donades les restriccions, em sembla que estarem dies sense tenir-ne.

— I vostè, particularment, no me'n podria cercar? Li donaré gustós una comissió.

— No per la comissió, sinó per ésser-li útil, ja que vostè ens ha confiat les seves comandes, li prometo ocupar-me'n i, de passada, que li escriuré per a donar-li les gràcies per les atencions que m'ha dispensat, li diré lo què hagi aconseguit.

— Vols-t'hi jugar que la dona ha sortit a comprar-se un barret?

— No pensa pas qui em pugui servir aquest carbó?

— Provaré *La Hullera Española*. Crec que és l'únic lloc. Un dels principals empleats és un bon amic meu i crec que, encara que no els hi representi cap negoci, procurarà complaure'm.

— Està bé, està bé, moltes gràcies! Aquesta nit el convido a sopar.

Fins la matinada, que jo havia d'agafar el tren per entornar-me'n a Barcelona, no m'abandonà, obsequiant-me a cada moment.

Quan arribà el moment d'acomiadar-nos, jo vaig treure un carnet per apuntar-me dues o tres comandes més que tenia.

Llavors, l'home cregué necessari fer-me una recomanació:

— Sobretot — em digué amb un to lo més seriós del món — no es descuidi pas d'apuntar-me l'Hullera.

A. Mils.

Els interessos comuns

Per davant de la terrassa del Suís on està reunit un grup d'amics prenent cafè, passava una magnífica jamona que anava segons totes les apariències, cap a cà la Pepita.

— Vaja una dona! — exclamà un dels contertulis —. Així me les receptа a mi el metge!

Davant d'aquell elogi, un company s'alçà i se n'anà en la persecució de la femella.

Quinze dies després, l'home arribava a la penya en un estat lamentable.

— Sí que em vas ben enredar! — exclamà —. Vas dir que els metges et receptaven dones com aquella!

— Sí... Però perquè estan d'acord amb els apotecaris.

Rafel Sostres

L'ansiosa

En un teatre barceloní s'assaitjava una revista que feien, per encàrrec, quatre o cinc periodistes. Cada dia s'afegien escenes noves, se'n reformaven d'altres i es planejaven nous trucs.

Entre les figurantes hi havia la Lulú, una noia viciosa a qui uns pantalons feien giravoltar més que un molí de vent, a la que ja havien donat tres o quatre papers.

— Què faràs, tu? — li preguntà un dia una companya.

— Jo? Per ara, «La Llei», «El secret professional» i «El jurament».

— Qui te'ls ha triat, aquests papers?

— Jo mateixa.

— Ah! Ja m'ho pensava.

— Per què?

— Perquè has vist que són tres coses que es violen freqüentment...

B. Orrango

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

LA LLAMBORDA

per Victor Ripalda

GOITEU, Aixut, goiteu que fa bonic!

— Que ja baixa?

— Qui?

— La Negra.

— Parli pas d'ella! El sol, el sol! Goiteu-lo! Sembla una llar encesa! Renoi, Tretzevents, com enlluerneu! Goiteu, Aixut!

— Giquem, beneit! Sempre estàs per falòrnies, tu! El sol..., el sol... Més te valdria que miressis la lluna, tabalot, que no sembla sinó que encara portis el borrissol de la closca!

I botzinejant mots retorçats, secs, cantelluts i feridors de les oïdes com pedres eixint de la fona, cercà una reconada de la font on ajassar-se, mentre el vailet, de cara al cim més alt de la serralada, contemplava, embabiecat, l'òstia de foc que, poc a poc, en un emborratxament ullferidor de violats i cadmiums, s'entaforava majestuós per entre les agulles de les Esquerdes de Rojà, encenent-les en batiments de llums i contrallums apoteòsics i convertint-les en gegants monstruosos, guardadors de la plana quieta, estesa suaument als seus peus en verdors esmeragdines, com una alenada de pau i benhauranca.

L'Aixut, la vista clavada en terra, la barba contra els genolls i els dits entrevessats com sarments al volt dels tormells punxaguts, seguia botzinant i brandant la testa amb ironia concentrada:

— ...el sol... el sol...!

De sobte, rabiós, com embogit per un accés d'idiotesa, engrapà un còdol i el reboté, brunzent, contra el *Ravaxol*, el ca fidel que en ur gruny de dolor allargassat i intermitent, anà a aclofar-se coixejant, al redòs de qui tan brutalment l'havia fet blanc de les seves ires...

* * *

— Nel!... Nel!...

I la veu de la Negra, devallant fresca i esbojarrada des del Coll d'En Sé, percutí en la jassa gran com si hi haguessin anat a caure totes les aigües de la riera, saltant des del cim més alt de les Roques Roges.

— Nel!... Venta un cop de fona a aquella cabrota! Tot lo dia m'està fent pertenir.

— Ruix!... xiu!... abra!...

La Negra, tota malfardada, cubertes amb quatre pellingos les seves carns renegrides, les grenyes penjant, i brandant d'ací d'allà els seus pits de vaca lletera, havia ja arribat prop del vailet, i d'una empenta el féu rodolar per terra, bo i cridant-li baladrera:

— Te penses que la faràs venir amb paraules a la cabra? Done'm la fona; voràs si es recull de pressa. No sembla sinó que t'hagin fet a ciutat, amb tantes magarrufes al bestiar. Té, goita...

I giravoltant destrement la fona, etzibà un còdol amb tan bell encert, que agafant de ple la cabra esgarriada, li féu donar deu o dotze capgirells, rostos avall, fins a reunir-se amb el gros del remat de la Negra.

— Ho veus, babau?

— T'hi encaparris pas amb aquest, Negra, que tira més per rector que per guardador d'ovelles —

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

féu l'Aixut, estiragassant-se, emmandrit, davant de la mossa i clavant els seus ulls diminuts en el carnós garrot de pantorrilles que fins a genoll portava ella descobertes.

El vailet, rialler, francot, arronçà les espatlles i es quedà embadalit contemplant a la Negra, que, plantada davant d'ell, reia de les paraules de l'Aixut.

— Va per sinyó fi ara, el Nel. Vos-t'hi jugar que suara, mentre t'esperàvem, s'ha rentat la cara quatre o cinc vegades? I el diumenge? Si l'habessis vist, Negra! Fins va engiponar-se una pinta amb una etzevara i es va clenxinar els cabeis!

— De bo, de bo, Nel?

El Nel no contestà. Els seus ullassos, estàtics, sospesos en la contemplació de la mossa, assentiren, innocents, mentre ella esclatava en una riallada sorollosa, que s'anà trametent de cim a cim i de fondalada en fondalada, fins a perdre's en les darreres crestes pirinenques.

L'Aixut, begut de galtes, amb els pòmuls més enfora que mai i guspirejant-li en les ninetes una lluïssor estranya, continuà:

— Si és un nyicris! Sóc ben segur que tenes més força tu que ell. Si no pot ni amb el *Ravaxol*!

— Perquè no vull!

— Perquè no podes! Tu, Negra, venta-li una empenta i no el voràs parar fins baix de la font! Prova-ho!

La Negra, enjogassada, corregué vers al vailet, mes aquest es redreçà amatent i aguantà a peu dret l'embranzida, endogalant en el nervi dels seus braços, el cos ubèrrim, desbordant de carns de la garrida mossa i entaulà amb ella un cos a cos, quiet, pausat, entre bromes i rialles.

L'Aixut, babejant, fugint-li els ulls de les conques, seguia la lluita escrutant àvidament les contorsions dels dos xavals, que poc a poc s'anaven enardint i es retorsave n en violències selvatgines, en l'afany d'ella de deixar vençut a n'el Neli en el desig d'ell de fer més durable aquella lluita, en la que no sabiaper què, hi trobavaa un benestar que li cremav les sangs i li donava noves forces a cada embranzida.

L'Aixut, de tant en tant, els encenia amb els seus crits, secs i guturals:

— Tu podes més, Nel, tu podes més! Ara tu, Negra! apreta fort!

Insensiblement, sense donar-se'n compte, l'Aixut anà redressant-se i aproparant-se als lluitadors com atret per una força irresistible i els seus mots d'enardiment sortien

cada volta amb més duresa de la seva gola resseca.

— No temes, Nel! Es més forta ella, però tu porràs, tu porràs! Agafa-la, per aquí! Ara! Apreta! Ja és teva! Ja és teva! Apreta així, així!

La Negra, sentí que unes urpes es clavaven en el seu pit, i clogué els ulls en un espasme de dolor, escorrent-se dels braços del vailet i desplomant-se sense forces.

El Nel se la quedà mirant temorós, sense saber què li passava, però segur de no haver fet res que podés haver produït tant de mal a la Negra.

L'Aixut, desorbitat, trèmol de luxúria, corvat el pit endins, tenia clavats els ulls en la Negra, que tota espitregada, es retorsava per terra plorant rabiosa i aguantant-se el pit sagnant.

El Nel, de cop, semblà que un raig de llum l'il·luminava, i es tirà rabiós damunt de l'Aixut, mes aquest esperà fredament l'escomesa i d'un cop sec del seu gaiato en els polsos, el féu rodar sense sentits.

Després, com un llop famolenc, s'abraonà a la Negra, entaulant amb ella una lluita sorda, fins a tenir-la vençuda entre els seus braços enfebrits pel desig.

* * *

L'endemà, els pastors d'aquells encontorns trobaren estimbats al Nel i a la Negra, i esclafats sota el pes d'una llamborda enorme que els hi havia caigut damunt.

L'Aixut, es limità a mormolar arronçant les espatlles:

— Hi habessin pas anat a cavalcar la llamborda abocada a l'abim! Sempre els hi deia jo: un dia vos estimbareu! Hi habessin pas anat!... Hi habessin pas anat!...

VÍCTOR RIPALDA

Les bones referencies

El senyor Bartomeu era propietari d'una caseta a Gràcia. Tenia un veïnat molt escollit, que li conservava molt bé l'immoble i li pagava molt religiosament.

Però un dia, el segon pis restà desllogat, i aquesta circumstància, que a un altre propietari l'hauria omplenat d'alegria, puix podia impunement pujar el preu del lloguer, per ell fou causa de fonda preocupació. Si li entraven a aquella casa tan tranquila uns mals veïns i li feien malbé les portes, li trencaven algun vidre i després no li pagaven el lloguer? Només de pensar en el tràngol del deshauci, del jutjat, dels advocats, procuradors, paper segellat, comparescències i altres gresques, l'home ja sentia mareig i li sentava malament l'escudella.

Per fi, li compareegueren unes aspirantes a llogateres que l'impressionaren bé. Eren una mare i una filla que semblaven gent honesta, recatada i treballadora. Li donaren una llista de persones que responien per elles i l'home prometé informar-se i respondre'ls-hi l'endemà mateix.

A la tarda, després de pendre a Novetats el cafetó habitual, el senyor Bartomeu se n'anà cap al domicili de les presuntes llogateres i cridà a la portera.

— Aquesta mare i filla del quart pis, què me'n pot dir?— interrogà.

— Ai, fillet — respongué la dona —, jo no tinc costum de ficar-me en res. Després tot són compromisos i romanços...

— Pensi que jo sóc una persona molt seriosa i reservada i que per res tinc de divulgar en lloc lo que vostè em digui...

— Veurà, ja que parla així, jo també li respondré amb franquesa. De bona gent, ho són. No treballen, però crec que tenen un bon passar. D'homes no n'he vist pujar mai cap. L'altre dia va sortir un bateig, però ja li he dit que jo no em fico en res!

K. BRETA.

Els segons freds

Quin fred que fa!
La neu tota es corseca
mirant a l'avenir.
Ai aquest sol!
que entrant-me ànima endintre
em fa tota extremir!
Les neus de neus
— de neus que altres neus fonen —
pels rostos van baixant,
i una cançó,
— d'un cant que sembla un himne —
Natura va entonant!
Oh, joventut!
Parella que t'ubriagues
dessota l'admetller.
Canta l'amor!
que el fred que ara ens refreda,
no és pas el fred darrer!
Vindrà l'istiu
— abans la Primavera —
i tot ho inundarà!
Però ja veuràs,
pels vols d'allà al setembre
quin marrec sortirà!

IGNACI ERMITAS

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Una moralitat ben entesa

En aquest desgraciat país de l'escudella de pagés i les faves a la catalana, patim, d'uns quans anys ençà, una plaga de moralitat.

Aquesta plaga de moralitat fa riure, però també fa fàstic. Fa fàstic perquè, sota l'aparent moralitat hi endevineu la hipocresia més terrible.

La moralitat, aquí i a tot arreu, sempre ha fet pudor de brutícia, de suor, de caspa. Un poble que es banyi cada dia — com és de llei que facin totes les persones decents — i es mudi de camisa cada dia, i conegui l'ús de la dutxa i el bidet, i sàpiga menjar en les taules dels hotels de primer ordre, serà un poble d'una moralitat total, absoluta.

Barcelona no és aquest poble. Barcelona és un poble que sembla civilitzat, però que no ho és. Perquè cal dir-ho — i dir-ho moltes vegades, com més millor, per a que la gent ho aprengui —: la moralitat no és altra cosa que la civilització.

Nosaltres coneixem una senyora a la que li van regalar un bidet. No s'hi ha rentat mai... però el fa servir per a guardar-hi les camises del seu marit. I consti que podem respondre de l'autenticitat del fet. Com podem respondre de que dita senyora, si es banyava perdria en el pes.

Es té de la moralitat un concepte fals, absurde. La immoralitat, per a certa mena de gent, és cuidar el cos prolixament, rentar-lo, embellir-lo, perfumar-lo, dur mitges i vestits de seda. Però això dels vestits de seda mereix un incís. Es critica d'aquests vestits el que tinguin la menor quantitat de vestits i permetin a les senyores ensenyar les cames, els braços, el pit, l'espatlla. Això, per segons qui, és immoral. Parlem-ne. Discutim-ho. Són bonics aquests braços, aquestes cames, aquest pit, aquesta espatlla? Sí? Doncs, és moral que la seva mestressa els ensenyi. Són lletjos? Doncs, és immoral.

Sols lo lleig és immoral. Es immoral el monument d'En Pitarra i tants altres monuments; són immorals les comèdies del senyor Folch i Torres (J. M.); és immoral la boxa; és immoral el *music-hall* barceloní, perquè no és elegant i galant com hauria de ser, sinó brut i ordinari.

El pecat és pecat quan és — com aquí a Barcelona — brut i pobre i ordinari. Però quan porta camisa i mitges de seda i unes pells de tres mil pessetes i es perfuma amb Coty o amb Atkinson, deixa de ser pecat per a convertir-se en un joc gentil i amable per excel·lència.

França és un gran poble — potser el més civilitzat del món — perquè ha sabut fer de l'amor una cosa elegant, *chic*, ben olorosa. Nosaltres, en canvi, a l'amor li hem posat estrenyecaps i taparabos. No són coses que l'embellexin molt, la veritat.

Per tot lo dit, creiem que la nostra és una moralitat mal entesa. Reneguem de tot lo que no sigui sanament alegre, de lo que no sigui amable, no confonguem lo galant amb lo brut.

I anirem bé, més bé que ara. I serem més morals que ara.

LLUÍS CAPDEVILA

Dos versos d'En Montero

Marina

Bufa'l vent de garbí — la mestralada,
nía gropadas de temperi, vent del nord,
la barqueta joguina de la onada
ara va de través, ara de tort.
«Ah, reïra de bet!» el patró crida,
«sols Sant Telm gloriós ens pot salvâl»
«Mala negada!» Maleïda vida!
però, ja som al ball i hem de ballâ!»
I ben bé que la ballen! Descoratja
el despietat rigor del llamp i'l tro!
A ben segur no tornen a la platja
ni'ls homes de la barca, ni'l patró.
No hi han tornat!, la barca torna sola
però 'ls peixos, bon Déu, hi són a muns
i la gent a la platja s'agombola,
es ven el peix i resa pels difunts.
Plora l'orfe, la vídua desatina,
la mare pensa que sols Déu ho sap!
Però demà a la fonda de Marina,
hi haurà sopa de rap!

S'ou, ço que s'ou

Canta el tenor, fent un gall,
canta el gall, fet un tenor,
canta el grill del meu porter,
als Pastorets, canto jo,
canta aquell que juga al tutti,
canta el que espanta la pô,
canta la Pilar Alonso,
també canta l'Orfeó,
canta la dida a l'infant,
quants cants van?
dos, quatre, sis, vuit i nou.
Ah! n'hi ha prou!

JOAQUIM MONTERO

AQUEST NÚMERO HA SIGUT PASSAT PER LA CENSURA MILITAR

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

— Encara no acabes, Lluiseta?
— Filla, no hi tinc tanta pràctica jo, com el senyoret.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Mongetes T. S. F.

Això de la radiomania va camí de transformar-se en una passa pitjor que el tifus, la grippe i les febres de Barcelona.

La radio ho invadeix tot. Tenen galena fins les minyones de servei, els col·leccionistes de cap-i-cues i els vegetarians.

Però l'altra tarda, en un colmado llegírem un rètol que ens va fer creure que l'amo s'havia tornat boig amb això del broadcasting, de les bombetes i dels altaveus. Deia així:

«Mongetes T. S. F.»

No poguérem resistir a la curiositat i entràrem a la botiga.

— Dispensi — preguntàrem al dependent —. Voldria fer el favor de dir-nos quina particularitat tenen aquestes mongetes que anuncia?

— Sí, senyor. Que són mongetes T. S. F.

— T. S. F.?

— Sí, senyor, sí; no se de què s'estranya. Que no n'ha menjat mai?

— No!

— Si que està endarrerit!

— I què vol dir, això?

— Mongetes tendres sense fil!...

— Sí, senyora, cinquanta duros, però hi ha que tenir en compte que la torre té aigua viva, vater, quarto de bany...

— La trobo cara.

— ... I aquest sol, senyora, aquest sol, que no val res?

Com el boc...

Aquell migdia de tardor, el sol conservava encara la tèbia caricia enervadora, que caldeja la sang i desperta lentament, pesadament, com un ruixat fi i lent de plom líquid la luxúria endormida...

Ageguda negligentment a l'herba, Donya Sofia, rica hisendada del pla de Bages recordava, sens dubte, en la solitud de la planura, hores felices d'amor, i una xafagor estranya pujava dintre les seves venes, com una onada d'un foc dolç i suau, que semblava retornar-la a la vida...

— Senyoreta — digué una veu aprop d'ella — diu el Ton si se'n pot entornar.

— Digui-li que no s'oblidi, demà quan baixi a Manresa, de portar aquella escriptura del Mas Julià al senyor Notari.

— Mana res més la senyoreta?

Donya Sofia no va respondre... Dintre el seu cervell bullia una idea...

Els seus ulls grossos, somniadors, es fixaren allà, lluny, prop d'un turó...

— I ara! Quimet! T'has fixat que fa aquell boc?

— Ja ho crec, senyoreta! Fa més de mitja hora que ell i la cabra negra estan allí...

— Mitja hora? — interròga la vídua.

— Pot ésser aprop de tres quarts... Aquestes bestioles, quan les hi dóna per això, no tenen mai pressa. S'acosten a la cabra, i com de primer entuvi no els hi arrii un bon parell de coses, hi ha funció per estona...

Ara, Donya Sofia, ja no sentia ni veia... Tremolava, dubtant si devia esperar l'escomesa o provocar-la... Però allò no durà ni un minut. En Quimet, que primer s'havia tornat intensament pàl·lid, enrogí com una cirera i s'abraonà damunt de la vídua com un tigre.

— I ara!, digué la vídua —. Què fas?

— Senyoreta — replicà el minyó —, ja li he dit que aquí això passava d'aquesta manera. Si de bon principi la femella no arria un bon parell de cocesl...

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

De la vida alegre

— Que ja té llesta LA TUIRS?

— No pas tota, Fanalets. Aquest vespre encara haig de fer dos o tres coses.

— Així, parlarà de *La mujer chic*?...

— No sé si em quedarà temps...

— Sí, home, sí! Vingui aquesta tarda, i veurà l'assaig...

I En Fanalets, que ve a ésser dintre l'«Edén» com una institució venerable, em saludà afectuosament i se n'anà cap al carrer Nou, mentre jo pujava al tramvia per traslladar-me als meus *patrios lares* a la recerca de l'olla i del bullit.

Vostès ja saben que quan un ha dinat, ha pres cafè i s'ha fumat un cigarret tot fent safareig a la penya i dient si a Fulano la dona l'enganya i si Sutano té una *querida* oficial que és una mena de cooperativa dels amics, sent més inclinació a anar a seure a l'«Edén» que no pas a treballar. Vaig obtar, doncs, i crec que qualsevol de vosaltres hauria fet el mateix, per anar-me'n cap al dotze del carrer Nou — no maliciin, que amb donya Emília no hi tinc tractes, d'ençà que va pujar la tarifa a onze pessetes —, on la gent de l'orquestra va començar a fer nyigo-nyigo.

I vaig presenciar l'assaig general de *La mujer chic*. Es una mena de revisteta a base de cuplets enfilats per una trama lleugera que arrodoneix bastant el conjunt. L'obra té l'aventatge, a l'inrevés de les que representaven al col·legi que jo anava quan era marrec, de que no hi pren part cap mascle. Això, pel públic crec serà una qualitat apreciable, puix les dames, pertanyin al gènere que pertanyin, són sempre molt més interessants que els homes.

Hi han uns numerets bastant ben ensopegats, sobretot aquell de «La barrita, las cremas y el carbón». Això de la barrita, particularment, ens va fer bastanta gràcia. Els vestits de les noies són suficientment discrets per a que ningú hi tingui res que dir, de manera que s'hi pot portar perfectament a la senyora — si és de confiança i no es deixa pessigar per cap veí, naturalment —, però a l'ensems són bastant vaporosos per a que es pugui per transparència, apreciar la quantitat i qualitat de femella que hi ha sota de cada un.

En resum; que dilluns a la tarda no ho vàrem passar del tot malament veient l'assaig de *La mujer chic*, sobretot si es té en compte que hi admiràrem a la nostra simpatiquíssima Isabeleta de Aragón, que cada dia es posa més bé — parlo en el bon i honest sentit del mot, que en l'altre, no ho sé, i creguin que m'agradaria de debò sapiguer-ho — i ascendeix un graó més per arribar a ésser estrella. També hi havien una colla més de xicotetes conegudes dels nostres bons temps, que ja han posat carns i enteniment, però que ens semblen tan apetitoses com llavors. I perquè la festa fos complerta, l'Escolàstica, la clàssica florista de l'«Edén», ens va contar unes quantes xafarderies, d'aquelles que sap que ens delecten en escoltar. I veu's aquí com, sense haver-la anat a veure, podem parlar de *La mujer chic*, que no és el mateix que *La mujer chica*...

EL NOCTÀMBUL INDISCRET.

— Es innegable; les peces justes són les més xics i de més ust.

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

MAISON MEUBLÉE
(VERDURA)
Carrer de Barbará, 27
Ascensor

Mont d'Or Meublée
(VERDURA)
Porta de Santa Madrona, 6
al costat del Teatre Circol Barcelonés

GRAN CONFORT - SALETES DE BANY - Telefon privat
Calefacció central a les dues cases — Habitacions a 5 pessetes

"LA MASCOTA"
PRIMERA Y UNICA CASA
EN GOMAS HIGIÉNICAS
ES LA MEJOR SURTIDA
MATA LADILLAS EN POLVO. PTAS. 0'50 CAJA
1. SAN RAMÓN, 1.
BARCELONA

Posada SAN ANTONIO COMTE DEL ASALTO, 69
HABITACIONS REFINADES, HIGIÉNIQUES I ESPAIOSES
QUARTOS DE BANY - TRES ENTRADES RESERVADES DES DE 2 A 10 PESSETES

PERFUMERIA ASTRA
Venda a granel, a litres i a pès
Un tres cents per cent d'economia. Especialitat en mitjas de seda. - 73, COMTE DEL ASALTO, 73

MARCA REGISTRADA

No val a badar...!
Passen per LA MUNDIAL abans d'entrar al bany i adquiriu un salvavides per a no anar a fons. Lavatjes per a després del bany. Casa de curació pels que ensopeguen. Polvos per matar les cabres de dotze potes.

EL CUPIDO
GOMES HIGIÉNIQUES
Gotes UN RAL i n'estalviaran MIL

POSADA DE LA VEGA
Espléndides habitaciones - Prens reduits
Sant Olegari, 17 - BARCELONA

EL CANTÁBRICO
· OSTRAS Y MARISCOS ·
- FILLS DE C. BADIA -

CALLE SANTA ANA - 11 - 13
TELEFONO A-4222

SARNA (RONYA)
Es cura en deu minuts amb el
SULFURETO CABALLERO
Comte de l'Assalt, 86 i centres d'especifics. BARCELONA

PURGACIONES
uretritis y toda clase de flujos de las vías génito-urinarias, así del hombre como de la mujer, se curan pronto y bien con las tan conocidas
Grajeas Rusas Rovisolfi
cuyos resultados se notan a las primeras tomas.
Casa Sagalá, Rambla las Flores, 14-Barcelona

S'ha posat a la venda

el quart fascicle de

EL TALISMÁN DEL AMOR

Cap més obra ha assolit un èxit tan gran i expontani com la formosíssima creació de la notable escriptora

LAURA BRUNET

En el quart fascicle d'aquesta obra, s'estudia magistralment el suggestiu tema

LA NOCHE SAGRADA

Una volta coneguda en termes generals la manera de jugar i dominar el cor de la persona amada (fascicle I), s'entra ja en el segon tema en plena matèria de l'estudi fisiològic de l'amor posant en mans de tothom les armes ofensives i defensives per vèncer en el més dolç dels combats, i en el tercer i quart es completa la magistral concepció oferint un seguit d'exemples per a iniciar-se en els camins de l'amor. Cap obra — absolutament cap — conté un estudi tan meravellós de les intenses emocions cordials com aquest delicíós llibre de la LAURA BRUNET, del qual ningú podrà prescindir per triomfar en les lluites amoroses.

Imp. Redac. i Admin. Rbla. Flors, 50

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

PRIMERA Y ÚNICA CASA EN GOMAS HIGIÉNICAS

ES LA MEJOR SURTIDA

Neumàtics especials per vehiculs d'una roda.— Qualitat reforçada que no peta encara que es fiqui en un camí estret. — Clínica per la reparació dels cotxes que han relliscat. — Es renten motors a dues peles. No hi ha perill de que s'epatllin encara que hagi tocat benzina podrida.

Polvos especials per matar les cabres de dotze potes

ESPALTER, 6 - BARCELONA

MAISÓN MEUBLÉE

(VERDURA)

Carrer de Barbará, 27
(Ascensor)

• • •

Mont d'Or Meublée

(VERDURA)

Porta Santa Madrona, 6
al costat del Teatre Circol Barcelonés

Gran confort
Saletes de bany
Telèfon privat
Calefacció central
a les dues cases

Habitacions a 5 pessetes

BA ~ TA ~ CLAN

Marqués del Duero, 65

COLISEO DE LAS GRANDES ATRACCIONES

Tarde, a las 3 y media - Noche, a las 9 y media

Gran concierto de varietés, por el mejor elenco artístico de Barcelona

GRAN ÉXITO de la gentilísima bailarina

Teresita Nacional

Cada día la gran revista

FRI-FRI

¡90 BELLÍSIMAS ARTISTAS, 90!

GRAN CUERPO DE BAILE

RUIDOSO ÉXITO de los grandiosos cuadros **Misterio plástico: Poses de estudios: Fiat-Lux y LAS MOMIAS DE EGIPTO**

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona